

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám 164

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő
Vidékre negyedévre 8

A jog és civilizáció győzelme.

Egy szobor leplezése volt Strassburgban. Elzász és Lotharingia visszaszerzésének emlékére az ottani városháza dísztermében állították fel szobrot, amelynek talapatára ezen szavak vannak bevésve:

„Emlékeztül a jog győzelmére az erő felett, a civilizáció győzelmére a barbarizmus felett.”

Elzász és Lotharingia tehát ötven évig jogtalanul állt a barbár Németország uralma alatt.

Németországban nagy felháborodást szült ez a sértő és provokáló esemény, amelyet megföldolt Poincaré-nak mult vasárnapi emlékszóborleplezési beszéde, amely ismét tele volt németellenes frázisokkal.

Nemcsak a németországi hírlapok, de a német kormány egyik tagja is harcias hangon reflektált erre a Franciaország részéről jött támadásra; vagyis mindkét fél részéről az ellenséges indulat fűti ismét a kedélyeket.

Minket, magyarokat, annyiban érdekel — és mondhatjuk mindjárt, érzékenyen bánt ez a dolog, — mert ezzel még inkább bizonyossá lett, hogy miért kellett a világháború, miért kellett millió és millió embernek elpusztulnia és miért kellett Magyarországnak legtöbbet vesztenie.

Poincaré a háború alatt hónapoként tartott felolvasásokat Párisban, amelyekkel mindig azt igyekezett kimutatni, hogy a németek a háború okozói, őket terhel minden felelősség és úgy látjuk, hogy még mindig ezt vallja és hangoztatja.

De hol van velünk szemben a jog győzelme az erő felett és a civilizáció győzelme a barbarizmus felett?

Mi, a kis nemzet, amely önvédelmi harcot folytatott, ugyebár nem képviselheti az erőt. És a mi ezer év óta a keresztény civilizáció alapján álló országunk nagyobb része miért került a balkáni népek uralma alá?

Amilyen hazugság a kérdéses szobor föliratának minden szava, ép oly igazság a mi megcsontításunk jogtalan volta; amit be kell látniuk Európa összes nepeinek.

Ime Locarno és Briand páneurópai terve mellett bárhová nézünk, mindenfelé diplomáciai feszültség, politikai intrika, háborús készülődés, gazdasági ellentétek kiélesedése folyik. Ez legyen a béke? Lehetséges tartós béke akkor, amikor annak tizenkettedik évében azzal a hazugsággal állanak elő, hogy a rajnai eredetileg német területen a jog győzött az igazság fölött és Goethe földjét barbárok honának minősítik. Ez nemcsak történelem hamisítás, hanem az ellenséges indulatok bűnös felszítása. Bárhonnán indulhatnak ezek, csak éppen Franciaországból nem, amelynek legfőbb érdeke a béke fennartása.

Mi nem akarunk a zavarosban halászni; mi nem erőszakos, hanem békés uton, nem fegyverrel, hanem az örök igazság parancsával akarjuk ezeréves földünket visszaszerezni.

Panamaellenőrző ügyosztály lesz a belügyminisztériumban.

Kibővítik a IV. ügyosztály hatáskörét. — Tatics Arkád miniszteri tanácsos új hatásköre.

A belügyminisztériumban a Vay Kázmér-ügy, valamint a különböző csendőrségi rendőrlaktanya építések körül elkövetett visszaélések kiderítése rendkívüli módon megszorította a munkát. A különböző tegyelmi eljárásokon kívül évekre visszamenőleg megindult a vizsgálat az egyes építkezésekkel kapcsolatosan s ugyancsak a belügyminisztériumba kerül minden feljelentés és minden felelősség, ami az egyes városokban történt visszaélésekkel függ össze.

Ezekkel az ügyekkel, feljelentésekkel felelősségekkel a belügyminisztériumnak a negyedik ügyosztálya, az úgynevezett városi ügyosztály foglalkozik, azonban ez a munka az utóbbi időben annyira felszaporodott, hogy a negyedik ügyosztály tisztviselői már nem tudnak vele megbirkózni.

Éppen ezért megbízható helyről nyert információk szerint, a városi ügyosztályt, amelyet Tatics Arkád miniszteri főtanácsos vezet, teljesen átszervezik és kibővítik.

Panamaellenőrző ügyosztálynak lehet majd nevezni ezt az osztályt, mert ennek az osztálynak lesz a feladata, hogy évekre visszamenőleg felülvizsgálja a belügyminisztériumi építkezéseket, valamint hogy átvizsgálja mindazokat a feljelentéseket, amelyek az egyes vidéki városokban történt építkezésekkel kapcsolatos visszaélésekkel foglalkoznak.

Természetesen ehhez megfelelő szakértők kellene: könyvszakértők, mérnökök és az ellenőrző számológépek kezeléséhez értő tisztviselőket szerződtetnek, ami rövid időn belül meg is történik, úgy hogy teljes apparátus áll a belügyminisztérium rendelkezésére s az elszámolásokat saját hatáskörében végezheti el.

Az átszervezéssel kapcsolatosan az ellenőrzést is hatékonyabbá teszik, úgy hogy nem kell a belügyminisztériumnak az egyes építkezések elszámolásainak ellenőrzését más minisztérium ellenőrző osztályaival felülvizsgáltatnia, hanem maga a belügyminisztérium végezheti el ezt a munkát is.

Ha elkészül a baja-szegedi műút, a bajai ügyvédek intenzív mozgalmat indítanak, hogy a bajai törvényszéket a szegedi kir. ítélőtábla kerületébe osszák be.

Jelentettük már, hogy Bács Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága egyhangulag elhatározta, hogy felveszi a kereskedelemügyi miniszter által felajánlott 850.000 svájci frank függő kölcsön felvételét, amelyet utépítési célokra ajánlott fel a kereskedelemügyi miniszter és a kölcsönnek minden fizetési kötelezettséget az állam intézi.

A kereskedelemügyi miniszter azt írta elő, hogy ezen kölcsönből, ami magyar vasúttal mintegy 932.000 pengő minden levonás nélkül, — a baja-szegedi állami utnak a vármegye területén lévő szakaszát kell kiépíteni. A tervek alternatív megoldásra készültek, mert még nem tudni, hogy merre fogják vezetni: Kiszállásnak-e, vagy direkt Tompának, mert mindkét megoldás mellett egy csomó alapos érv hozható fel.

Szeptember közepén fogják megtartani rá a közigazgatási bejárást.

Az ut építéséhez még az idén hozzáfognak és a jövő évben okvetlenül készen is lesz. Amint a baja-szegedi műút elkészül, a bajai Ügyvédi Kör intenzív akciót kezd az irányban, hogy a bajai törvényszéket a szegedi kir. ítélőtábla kerületébe osszák be, mert Szeged igen könnyen lenne megközelíthető autón és autóbusszal.

Ennek az utépítésnek még egy nagy előnye lesz Baja városára, még pedig az, hogy az állam kiépíti a baja-csávolyi ut városi szakaszát és állami kezelésbe veszi át.

A bajai közpórház bakteriologiai állomása igen súlyos vérhasbetegeknek találta a járványkórházban lévő bátmonostori vérhasbetegeket.

A Független Magyarság csütörtöki számában közöltük már, hogy milyen riadalmat okozott Baján az, hogy a tolnamegyei Szemző-féle várszegi birtokról az ott dolgozó nagybaracscai és bátmonostori gazdasági munkások vérhasjárványt hurcoltak be Baja városába. Az idén nyáron tulajdonképpen ez az egyetlen riasztó fertőző betegség fordult elő az egyébként nagyszabású adminisztrált egészségügyi viszo-

nyok közt lévő Baján.

Bátmonostorról ugyanis mintegy 25 és Nagybaracsckáról mintegy 75 munkás dolgozik Tolna vármegyében Szemző István volt bácsbodrog vármegyei főispán várszegi birtokán. Megjegyzendő, hogy Nagybaracsckán 3-4 év előtt elég nagyméretű disenteriajárvány volt, de most a járvány inkább a bátmonostori munkások között ütötte fel fejét.

A Baján rosszul lett bátmonostori munkások igen előrehaladott állapotú vérhasban szenvedtek. Mindegyikben a „sigacrise baktérium” volt fellelhető, ami a virulens vérhasbaktérium tenyésztet jele. Dr. Haranghy László kórházi főorvos, a bakteriologiai intézet vezetője kitenyészette a betegek baktériumait s megállapította, hogy ezek a megbetegedések a vérhasfertőzés legerősebb formái.

A közpórház járványbarakkjába a vérhasosztályra vitt betegek közül az egyik: Fekete István bátmonostori lakos meghalt. A monostori munkások közül még a járványkórházban van Bogdán Kálmán s Vida János, akiken pozitíve megállapították a vérhas, de bent van még 2 bátmonostori munkás, akiken viszont tegnap konstatálták ezt a veszedelmes fertőző betegséget. A vérhasbetegek között egyetlen bajai sincsen.

Dr. Burtik Andor tisztí főorvos, amint kiderítette a szomorú tényállást, hogy honnan keletkezett a vérhas, azonnal felhívta telefonon a tolnavármegyei aispánt és a kalocsai járás főszolgabíráját, valamint a bácsbodrogvármegyei aispáni hivatalt és közölte velük a tényállást, egyben kérte a fenti közigazgatási hatóságokat, hogy a további fertőzés megállítására sürgősen tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

Kiadták 12 iskola és 2 óvoda tatarozási munkáit.

Kik végzik a tatarozást?

Az iskolák és óvodák tatarozási munkáit a 23 ajánlattevő közül a következőknek ítélte oda dr. Puskás Dezső polgármesterhelyettes:

A vöröskeresztéri elemi iskolánál a kőmives munkát Benczák Sándor és társainak 451 pengős, az ácsmunkát Szingen Károlynak 57-60, a tetőfedő munkát Szingen Károlynak 120, az asztalos, lakatos, üveges munkát Plascevic és Székelynek 132, 69-40 és 27-60, a mázoló munkát Ulakity Andrásnak 135-96 és a redőny munkát Wesseiy Lipótnak 60 pengős ajánlata alapján.

A szentjánosi elemi iskolánál a kőmives, ács és tetőfedő munkát Szingen Károlynak 370, 111 és 80, a bádógos munkát Wolly Bélának 57, az asztalos, lakatos és üveges munkát Plascevic és Székelynek 58, 82-80 és 6-10, a mázoló munkát Ulakity Andrásnak 200-40 pengős ajánlata alapján.

A kiscsávolyi elemi iskolánál a kőmives munkát Huber Mihálynak 730, az ácsmunkát Szeile Ferencnek 425-90, a tetőfedő munkát Szakáll Illés és társainak 410, a bádógos munkát Wolly Bélának 26, az asztalos, lakatos és üveges munkát Plascevic és Székelynek 91, 224-28, és 102-40, a mázoló munkát Ulakity Andrásnak 61-88 pengős ajánlata alapján.

A tanyai elemi iskolánál a kőmives munkát Huber Mihálynak 196, az ács-

Zeiss-Icon fényképezőgépek és eszközök gyári lerakata, továbbá az ajándékfényképezőgépek ingyen kaphatók a Városi Drogériában, Baja Vörösmarty Mihály-utca 1. szám. — Telefon 350.

munkát Bodor Lászlónak 260, az ács-mázoló munkát Oliva Gyulának 41 20, a bádigos munkát Wolly Bélának 64 50, az asztalos munkát Loósz Istvánnak 66, a lakatos és üveges munkát Plascevic és Székelynek 14 50 és 25 60, a mázólo munkát Ulakity Andrásnak 17 76 pengős ajánlata alapján.

A reálgimnázium kőmíves munkáit Páncsics Mihálynak 490, a kályhás-munkákat Huber Mihálynak 55 pengős ajánlata alapján.

A városi polgári fiúiskolánál a kőmíves, kályhás és üveges munkákat Páncsics Mihálynak 730, 45 és 29 40 pengős ajánlata alapján.

A belvárosi elemi iskolánál a kőmíves munkákat Huber Mihálynak 190 pengős ajánlata alapján.

A józsefvárosi elemi iskolánál a kőmíves és kályhás munkákat Huber Mihálynak 300 és 10, az asztalos munkát Plascevic és Székelynek 13 40 pengős ajánlata alapján.

A szállásvárosi elemi iskolánál a kőmíves munkát Szingen Károlynak 410 pengős ajánlata alapján.

A női felső kereskedelmi iskolánál a kőmíves munkát Huber Mihálynak 382, az asztalos, lakatos és mázólo munkákat Plascevic és Székelynek 199 80 és a szobafestő munkát Csanády Jenőnek és Vadásznak 8 pengős ajánlata alapján.

A fiú felsőkereskedelmi iskolánál a kőmíves, lakatos és kályhás munkákat Huber Mihálynak 627, 39 és 33, az ácsmunkát Bodor Lászlónak 35, a tetőfedőmunkát Szakáll Ilés és társának 390, a bádigos munkát Wolly Bélának 24, az asztalos és üveges munkát Plascevic és Székelynek 280 80 és 23, a mázólo munkát Ulakity Andrásnak 12, a redőnymunkát Wesely Lipótnak 20 s a szobafestőmunkát Csanády Jenőnek és Vadásznak 44 pengős ajánlata alapján.

A vöröskeresztéri óvodánál a kőmíves munkát Huber Mihálynak 228, a tetőfedőmunkát Szingen Károlynak 100, a bádigos munkát Wolly Bélának 28, az asztalos, lakatos és üveges munkát Plascevic és Székelynek 120 80, 87 és 4 pengős, a mázólo munkát Ulakity Andrásnak 192 90 és a redőny munkát Wesely Lipótnak 20 pengős ajánlata alapján.

A szentjánosi óvodánál a kőmíves és tetőfedő munkát Szingen Károlynak 496 20 és 63, az ácsmunkát Szeile Ferencnek 136, a bádigos munkát Wolly Bélának 56 50, az asztalos és lakatos munkát Plascevic és Székelynek 41 és 16 20, a szobafestőmunkát Oliva Gyulának 20, a kályhás munkát Huber Mihálynak 50 és az ácsmázoló munkát Oliva Gyulának 41 20 pengős ajánlata alapján.

Bár olcsóbbak voltak, az ajánlatok szabálytalansága miatt nem vették figyelembe Huber Mihály lakatos, Zegnál József kőmíves, Loósz István lakatos és Jerkovic Zsigmond mázólo munka ajánlatát.

A mérnöki hivatal a munkát már ki is adta avval az utasítással, hogy a munkát nyert vállalkozók a munkát avval az erővel folytassák, hogy az iskolaépületek belső részeiben legkésőbb szeptember hó 1-ig, a külső munkákkal pedig szeptember 15-ig készüljenek el.

A mai napon 12 iskola és 2 óvoda tatarozási munkálatai indultak meg előlálában, hogy sebtiben elkészüljenek a munkálatokkal a tanév kezdetéig.

Római epistolák.

III.
Riport a fascizmusról.

Róma, 1930 augusztus hó.

Nincs a mai Olaszországnak érdekesebb, jellemzőbb és csodálatosabb intézménye, mint a fascista milícia, az u. n. feketeingesek. Lehet valaki más pártállású és vélekedhet bármely módon a fascizmusról, ez az intézmény megérdemi az elismerést.

Negyedórán keresztül el tudok tlni szemben a Palazzo Veneziaával és nézem a főbejárat előtt álló két feketeinges silbakot. Zöld tábori ruhájuk alól ki-kikandikál jelvényük: a fekete ing. Amint ott öröködnék vezérük munkahelye előtt, dacosan, villanó fekete szemekkel, kemény arcvonásokkal, melyekről mégis lenevet az erőtlő duzzadó fiatalság; ez mind a mai Itália szimbólumaképen hat. Talán nem véletlen, hogy a határokon, akár Ventimigliánál, akár a Brennernél, akár Postuminál lépjen be az ember, mindenütt velük találkozik először. A Duce megbecsülti leghűségesebb embereit. A saját palotája elé is őket állította örök-ként. Talán azért, hogy ahányszor kilep a kapun, észébe jusson, hogy csak a feketeingesek juttatták a szegény forlii kovács fiát a legmagasabb polcra, ami csak elérhető. De ők is fanatikusán szeretik vezérüket. A multkor alkalmam volt az egyik fascistaival elbeszélgetni. Megkérdeztem tőle, mi igaz abból, hogy a Duce nagyon beteg. Felcsillant a szeme:

— A Duce-t nem kell féltetni! Nagyon erős, szívós ember. Pedig állandóan, szinte éjjel-nappal dolgozik. Ha hivatali munkáját bevégezte, sportol. Mindenhez ért. Autót vezet, lovagol, tenniszezik. A Campagnán, ha arra jár és ráér, kiveszi az aratók kezéből a kaszát és arat. Mindenütt ott van, semmi sem kerül el figyelmét.

Lelkesen ömlik a szó a fiatal, szinte gyerekeimből. Figyelem őt, nézem az arcát. Micsoda mágius erőnek kell lakni abban az emberben, aki annyire tud hatni katonáira. Mert hadsereget pénzért is lehet vásárolni és fenntartani, ezt megmutatta a középkor. De ekkora meggyőződést, lelkesedést, fanatizmust kialakítani százazreken, ahhoz valami más is kell: hivatottság.

Egyébként ezek a feketeingesek nem csak szigorúak, hanem nagyon udvariasak is tudnak lenni. Ők látják el a szolgáltatást az országutakon. Szigorúan őrködnek a rend feletti, de minden utbaigazítást szívesen megadnak különösen idegeneknek, kezdve azon, hogy merre kell menni, egészen addig, hogy hol lehet vizet inni, kenyeret venni. A vasutakat is ők kísérik. Jajj annak, ki nem tartja be a rendet és molesztálja polgártársait. Erre vonatkozólag egy jellemző kis történetet mesélt el minap egy fiatal magyar archeologus, ki lent járt Dél-Itáliában. Vele történt.

Az egyik kis vasúti állomáson 4-5 fiatal olasz szállt be a vonatszakaszba, ahol rajtam kívül még egy ur ült. A leghetehetlenebb módon okvetetlenkedtek. En nem zavartattam magam, de szomszédom kimegy és a kíséző fascistaival tér vissza. Ez elem áll, tiszteleg és megkérdi, mi történt? Előadom neki a hetyeke fiatal olaszok neveletlen viselkedését, mire rendre utasítja a szemtelenkedőket. Mivel azonban a fascistaival is feleselni kezdtek, ez a leghangosabbnak egy csattanó

pofont kent le, mire csend lett. Éppen állomás következett, ahol mind a 4-5 fiatalembernek le kellett szállnia a vonatról. Mikor újra bejött a szakaszba, megkérdeztem, hogy mi lesz most a leszállítottakkal: mire kurtán az felelt: menjenek gyalog.

De nemcsak rendet tartanak. A leg-

utóbbi nagy földregézés után az első segítséget az azonnal mozgósított délitáliei fascisták nyújtották. Siciliát a maffiától ők tisztították meg. Ahol veszély van, mindenütt az első. Ki tudja, mi mindent tartogat még részükre az olasz jövőndő.

(u. e.)

Hatalmas propagandával indul meg rövidesen a Magyar Hét akció.

A napokban meg kell alakítani már a Magyar Hét rendező bizottságát is.

A kormány által kezdeményezett és Bud János kereskedelemügyi miniszter védnöksége alatt álló Magyar Hét országos rendező bizottsága most tartotta Budapesten első érdemleges ülését, melyből kifolyólag a kereskedelmi és iparkamarák felszólítást nyertek, hogy a Magyar Hét szervezésének és megrendezésének munkáját kerületükben vegyék a kezükbe. E megbízás alapján a szegedi kereskedelmi és iparkamara felhívással fordult a kerület nagyobb helyeinek kereskedelmi egyesületeihez és ipartestületeihez, így a bajai ipartestülethez, Omke helyi fiókhöz és a Kereskedelmi Caszinóhoz és felkérte őket, hogy az október 18-26 között megrendezendő Magyar Hét

helyi rendező bizottságát alakítsák meg. A Magyar Hét tartama alatt a résztvevő kereskedők és iparosok kirakatai egyuttal kirakatverseny jellegével is bírnak és a legszebb kirakatokat a bíráló bizottság véleménye alapján a kereskedelemügyi miniszter és a kamara oklevéllel tünteti ki, a kirakatrendezőket pedig jutalomban részesítik. A központi bizottság ezen idő alatt a magyar ipar propagandájának szolgálatába fogja állítani a mozgólépcső szint-házakat és a rádiót is, a vallás és közoktatásügyi miniszter pedig intézkedik abban a tekintetben, hogy az összes középiskolákban a tanulók figyelme a magyar ipar pártolásának fontosságára felhívassék.

Az áll. női felső kereskedelmi iskolába a beiratkozás

szeptember 2-án lesz d. e. 8-tól 12-ig. Az I. évfolyamba beiratkozhatnak, akik a közép- vagy polg. isk. IV. osztályát eredményesen, javítóvizsgálatvagy ismétlés nélkül végezték el. 17 évesnél idősebbek korengedélyt nyerhetnek. A további három év folyamába más jellegű intézetből az átlépés főigazgatói engedéllyel és különbözeti vizsgával lehetséges. A beírásnál minden tanuló 51 P 70 fillért fizet. Az ebben foglalt díjakból a szegény sorsu tanulók az év elején, a végleges számolásnál visszakaphatnak. Az évi tanítási díj 110 P. pótdíj nincs, az iskolai év folyamán fizethető négy részletben. Az első részlet okt. 15-én esedékes. Közalkalmazottak (nyugdíjasok, hadirokkantak) gyermekei, hadiárvaik, igazolt vagyontalanság, legalább elégséges előmenetel és jó magaviselet esetén a tanítási díj felét fizetik. Ezenfelül a beírt tanulók

25 százaléka szegénységük, kellő előmenetelük és jó magaviseletük igazolásával tandíjmentességben részesülnek. A szülők bélyegtelen kérvényüket a szükséges okmányokkal az iskola igazgatóságának címére szept. 15-ig adják be. A beírásnál a tanulók szülei vagy helyetteseik kíséretében jelennek meg s hozzák magukkal szükséges okmányokkal: születési anyakönyvi kivonatot, újraoltási és iskolai bizonyítványt. Vidéki tanulók minden nehézség nélkül bejárhatnak. Messzebből jövő tanulóknak itteni megbízható családoknál való elhelyezésében szívesen nyújt támogatást az igazgatóság és a tanári kar, valamint a szülőknek készségesen megad az igazgatóság minden felvilágosítást. A javító vizsgálatok szept. 1-én d. e. 9-től 12-ig lesznek, melyre az érdekeltek fél 9-kor jelentkezzenek bizonyítványukkal. Az isk. év ünnepélyes megnyitása szept. 4-én d. e. lesz 8 órakor isteni tisztelettel (Veni sancte) osztályrendezéssel, a fegyelmi szabályok és órárend kihirdetésével. Szept. 5-én d. e. 8 órakor rendes előadás.

Az igazgatóság.

A Bajai Hajós Egylet által rendezett evezősverseny eredményei.

A felszabadulás évfordulóján rendezett ünnepi program keretében rendezte meg Szent István napján d. u. 4 órakor a Bajai Hajós Egylet amatőr evezős versenyt, amelyet Bisztrai-Balku Gyula főispánnal az élen a város egész előkelő társadalma végig nézett. A versenyen részt vettek a Műgyetemi Evezős Klub és a Budafoki Evezősök is.

A Műgyetemi Evezős Club már hetfőn este kb. 6 órakor egy nyolccsal Bajára evezve megérkezett. A műgyetemiakkal érkezett meg az egyik versenyző nővére is.

A versenynek az ősz sejtető csunya napok után pompás, verőfényes idő kedvezett. A versenyzők, a vendégek és nézők serege a Bajai Hajós Egylet vendégei voltak. A vendégek és a versenyzők a verseny napján az az egyesületi telepén költöztek el az ebédet.

A kitűnő malac-pörkölt, a még jobb turós csusza és pár pohár bölé közel hozta egymáshoz a szíveket. (Szegény versenyzők csak szódavizet ihattak.)

Az ebédnél a rövid fűdőzli beszédet Kiss László jegyzetési fiók tisztviselő, a BHE titkára mondotta. Ezalatt Brém György, a műgyetemi evezősök vezetője felmászott a fára csak azért, hogy az egész asztaltársaságot — vagy 50-en ültek az asztalnál — egyesítve lefényképezhesse.

Ebéd után az evezősök felvonultak hajóikkal az egyesületi kb 20 m-nyire fekvő 1479 számú kilométerjelzőtől felfelé 2400 méternyire eső starthoz. 4 óra 10 perckor eldőrdült az indulást jelző első puskalövés, amely az első szám startját jelentette a kifűdőn működő folyamórség által felállított telefonon keresztül.

Ezalatt a BHE telepe és a Dunapart a hidig megtelt közönséggel.

Bécsi gázgyári diókoksz
Pécsi tojásszén (bulett)

A leggazdaságosabb tüzelőanyagok képviselője
Schön és Bajai, Baja.
Telefon 26. Hajnaid ucca 13.

HORTOBAGYI

JUHTURÓ

TejszóvetkezetiKözpont, Bpest. 4 Postafiók 20

A legjobb és legolcsóbb légyfogszer az
AEROXON
mezeslegyölő a szeggel.
Figyeljen a védjegyre!
Ramsisványokat utasítsa vissza!

Aeroxon
a szeggel

A verseny indulóinak bejelentése után állandóan tájékoztatták a közönséget a kapott telefonjelentések alapján a versenyző hajók fekvéséről a táv minden fázisában. (Tábori telefon állomást építettek ki a céltől 1000 nyíre is: ez volt különben a katonák versenyének induló pontja.)

1. Négyes verseny kormányossal palánkos hajókban, oly evezősök részére, akik a verseny napjáig nyilvános versenyben még nem indultak. Táv 2400 méter. 1-es startszám Bajai Hajós Egylet csapata: Léh Imre, Bruckner Tibor, Liely István, Delly Zoltán, cox Mayer Jenő.

2-es startszám Műgyetemi Evezős Club csapata: Balogh Pál, Hackel Ferenc, Vessey Ferenc, Piller Antal, cox dr. Brém György.

Első: BHE, idő 7 perc 45 mp. 5 és fél hajóhosszal nyerve, 2-ik MEC. A BHE végig biztosan vezetett. A nagyszerű, fejlődőképes bajai fiatalok alaposan lelépték budapesti ellenfeleiket.

2. Négyes verseny kormányossal palánkos hajókban, megkötés nélkül. Táv 2400 méter.

1-es startszám Műgyetemi Evezős Club csapata: Holló Tibor, Clemens Pál, Götche Frigyes, Steiner János, cox dr. Brém György.

2-es startszám Bajai Hajós Egylet csapata: Gáspár Imre, Zotter János, Goszleth Tibor, Jászlics Béla, cox Mayer Jenő.

3-as startszám Budafoki Evezős Club csapata: Éberhardt Antal, Báthory György, Fauszt Ernő Schick Károly, cox Petrilla István. Ez volt a főverseny, a nap legizgalmasabbnak ígérkező küzdelme 3 induló klubbal.

Első BFEC, idő: 7 perc 32 mp. 6 hajóhosszal nyerve, 2-ik MEC félébbszái, 3-ik BHE. A BFEC imponáló biztonsággal nyert. A BHE egy méterrel maradt le. Szerencsétlen verseny volt.

3. Kielbort verseny. Jelentkezők hiányában elmaradt.

4. Katonák versenye 1000 méteres távon.

1. Szabványi ladik csáklával evezve. 6 induló. Első: Veres és Frekó, második Berghoffer és Ipacs, harmadik Petkovszky és Csikás.

II. Vascsónak kormány evezővel csóválva. 3 induló. Első: Keresztes, második Illés.

III. 3 részes ponton hat evezőssel pontonként. Indult 3 ponton. Első: a 3-as számú ponton, kormányozta Holcz, 2-ik a 4-es számú, 3-ik az 1-es számú ponton.

5. Hölgy nyolcas. A BHE hölgyevezőseinek bemutató evezése. Burtik Szász, Kugler Cili, Diera Mancsi, Müller Etti, Éber Margit, Barsay Baba, Laitovics Baby, Beyer Bubbu, cox Jánosházi.

6. Vendégek versenye jelentkezők hiányában elmaradt.

7. Nyolcas verseny kormányossal, palánkos hajókban, megkötés nélkül.

1-es startszám. Műgyetemi Evezős Club csapata: Jónás Emil, Fodor Jenő, Mórotz Kálmán, Schneider Sándor, Götche Frigyes, Clemens Pál, Andrassy Gyula, Kövessy Ferenc, cox dr. Brém György. 2-es start szám Bajai Hajós Egylet csapata: Léh Imre, Bruckner Tibor, Gáspár Imre, Zotter János, Liely István, Jászlics Béla, Goszleth Tibor, Delly Zoltán, cox Ószi András. Első: M. E. C. idő 7 perc 07 mp. 3 hosszal nyerve, második: B. H. E.

Az első, második és hetedik versenyszám 2400 méteres távon lett lebonyolítva, míg a katonák versenye és a hölgy nyolcas bemutató evezése 1000 méteren folyt le.

A győztes egyesületek tiszteletdíját, a győztes evezősök a B. H. E. emlékmémet nyerték.

A verseny lefolyását lapunk legközelebbi számában fogjuk részletesen ismertetni.

HÍREK.

— Októberben kezdik meg a népszámlálást. A minden tíz esztendőben szokásos népszámlálás Csonka-magyarországon az idén októberben lesz. A népszámlálás munkálataira vonatkozó kormányutasításokat az illetékes hatóságok már meg is kapták.

— Gyászhir. Práger Izidor, a Práger Izidor és Társa cég érdemes főnöke, váratlanul elhunyt. Temetése vasárnap d. e. fél 11 órakor lesz a báró Eötvös József-utca 2. gyászházban.

— Áramszünet. A villamosítzemek igazgatóságától nyert értesülésünk szerint f. hó 24-én, vasárnap d. e. 9 órától előreláthatólag 14 óráig az áramszolgáltatás különböző fenntartási munkálatok elvégzésére céljából szünetelni fog.

— Helyettes tanítók és tanítónők Bácskában az 1930-iki iskolai évben. A kultuszminiszter a következő okleveles népiskolai tanítókat, illetve tanítókat alkalmazta Bácskában helyettes minőségben: Kiss Ferencet a Csikéria II., Szomodics Györgyöt a Kelebiai, Bogoy Tivadart a Madaras ujfalusi, Kenyeres Irént Tompa-Zsiroskúti, Dóczy Ferencet Tompa központi, Pálty Lászlót a Tompa-Zsiroskúti, Lendvay Terézt a Tompa Gányóseri, Belosits Flórát a Baja-szállásvárosi és vitéz Egres Lipótot a Baja-kiscsávolyi áll. el. iskolához.

— A dohánybevéltáshoz nyugalmazott pénzügyi tisztviselőket alkalmaznak. A dohányjövődék központi igazgatósága felhívást bocsátott ki a nyugdíjas pénzügyi tisztviselőkhöz s felhívja őket, hogy 1930 október 1-ig a pénzügyigazgatóságnál benyújtandó kérvényekkel a dohánybevéltáshoz jelentkezzenek.

— Mélykut felől is épül a halasbácsi vonal. Mint ismeretes, a Baja-Budapest közti vasútközelekedési nagyban hátráltatja az a helyi érdekű szakasz, amely a Bácsalmás és Halas között fut. Ennek a HÉV szakaszának fönvonalasítása most van folyamatban. Egyszerre két felől is építik Jánoshalma és Mélykut közti szakaszon erősen folyik az elsőrangú munkák. Az anyagvontat az átépítés kellékeit leszállították s ma megkezdődött a sínak átépítése is. Kiskunhalas felől eddig 7 km-es szakasz már elkészült.

— Agy-és szív érlelmeszedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a beltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenül tették, hogy a Ferenc József víz számos féloldali hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést is okozott. A Ferenc József víz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

SVOBODA kályhát vásároljon. Gyár: Budapest, Andrassy-ut 14. Kapható: SCHEER Adolf és Fia Baján.

— Felőtt ember halála légycsipéstől. A napokban közölték az újságok, hogy egy közönséges légy csipése egy felőtt ember halálát okozta. Ez az eset is indokolja azt, hogy mennyire kell törekedni a legyek kiirtására. Ha egy felőtt ember életét veszélyezteti, annál inkább veszélyes a gyermekekre, mert számtalan súlyos betegségnek is lehet az okozója. Egy légy egy nyár alatt egymillióst törzsnek a szaporodását idézi elő. Mindenki harcoljon a legyek szaporodása ellen, nemcsak a lakásokban, hanem a mellékhelyiségekben, istállóknak stb. is, mert a légy sok hasznos állat kimúlását is előidézheti. A legyek kiirtására a legjobb és legolcsóbb szer az egész világon elterjedt és bevált AEROXON mérészégyfőgő, amely mindenütt kapható pár fillérért.

Köszönetnyilvánítás

A Leányklubnak és mindazon helybeli és vidéki jóbarátoknak és ismerősöknek, kik felejtethetetlen drága leányunk: Aranka elhunyt alkalmával szíves részvétükkel felkerestek és mérehtelen fájdalomunkon enyíteni igyekeztek, fogadják ezuton hála-köszönetünk nyilvánítását. Baja, 1930. augusztus hó.

Bertics-család.

Egy 4 szobából és mellékhelyiségekből álló

LAKÁS

a Szent István-terén NOVEMBER 1-RE KIADÓ.

Közelebbi felvilágosítást ad: Magyar Általános Takarékpénztár Fiókja.

Autó és motorkerékpár pneumatik

legelső gyártmányuak, frissek, garanciával autófelszerelések dus választékban, nagy árengedménnyel

legolcsóbban beszerezhetők

NAGY JÓZSEF

autópneumatik és alkatrész szaküzletében Budapest, VI. Andrassy-ut 34. Telefonszám: Interurbán 321-97, 285-63.

Heti 100 pengőt kereshet lakhelyén háztartási cikkek eladásával. Díjmentes ismeretető. Steiner, Budapest, Szövetség-u 29.

MOZI.

Az Uránia szombati bemutatója. Szencziócs eseménye lesz az Uránia szombati műsorának Gazdag és nagyszabásu bemutató kimagasló eseménye Byrd, Amundsen és Nobile északsarki utazásaik filmfelvétele, amely a cso-

MINŐSÉGE, GAZDASÁGOS SÁGA

FELÜLMŰLHATATLAN

NAGYBÁTONY-UJLAKI

EGYESÜLT IPARMŰVEK R.T.

BUDAPEST, VILMOS-CÁSZAR-UT 32

dálatosabbnál csodálatosabb szépségű tájakon kívül bemutatja a jegesmedvevadászatot és más gyönyörű részletét a kiváló expedíciónak, amely tanulságos, érdekes, izgalmas és felejthetetlenül gyönyörű. E rendkívül szép film Észak csillaga címmel lesz bemutatva a bajai közönségnek egy napig szombaton délután és este.

Ugyanakkor lép fel Kóbor Jancsi a főváros közkedvelt cirkusz bohóca „A féltékeny Bohóc” című filmszkeccsben, aki alaposan igénybe veszi a közönség nevető idegeit.

E kiváló műsornak harmadik nagy szenzációja „Varietészerlem” gyönyörű társadalmi dráma. Ilyen gazdag műsora régen volt már az Urániának.

Csödtömeg eladási hirdetmény és árverési feltételek.

Alulírott csödtömegmondok a csödtömegmondó határozata alapján közhírré teszem, hogy vagyombukott Fodor József autogarázs, autójavitó műhely tulajdonos és autófuvározo bajai lakos Cs. 10384/1930. sz. alatt a szekszárdi kir. törvényszék bajai kirendeltségénél mint csödtömegmondó folyamatban lévő csödtömegben a csödtömeghez tartozó 16597 P 50 f becsértékben felvett ingókat (autófelszerelési cikkek, nyersanyagok, új és használt Ford alkatrészek, kerékpár alkatrészek, szerszámok, műhely felszerelés, P 20-098 rendszámú Delonay gyártmányu gyorssterher autó, P 20-506 rendszámú Laurint Clement gyártmányu személyautó szét szerelt üzemképtelen állapotban, üzletberendezés) zárt írásbeli ajánlat és ezt esetleg követő nyilvános szóbeli árverés útján a legjobbat ígérőnek becsáron alul is el fogom adni.

Az ajánlatok 1930. év szeptember hó 7 napjának 9 órájáig alulírott csödtömegmondónál, Baja, Vörösmarthy Mihály utca 12. sz. alá adandók be. A beérkezett ajánlatokat 1930. év szeptember hó 7. napján 9 órakor fogom irodámban nyilvánosan felbontani.

Amennyiben az ajánlatok közül egyiket sem találom elfogadhatónak, nyomban az ajánlatok felbontása után nyilvános szóbeli árverést fogok tartani. Az ingóságok a telepen bárki által megtekinthetők, a csödtömeg és a részletes árverési feltételek irodámban megtekinthetők és lemásolhatók.

Baja, 1930. augusztus hó 18.

Dr. Nicolaus Béla s. k. csödtömegmondok.

A SINGER VARRÓGÉPEK MEGIS A LEGJOBBAK!

U-R-A-N-I-A

Augusztus hó 23-án, szombaton d. u. 6 és este fél 9 órai kezdettel

Észak csillaga

Byrd, Amundsen és Nobile északsarki expediciójának felvételei filmen.

Féltékeny bohóc

Filmszkecs 2 film és 2 szinpadt részben, a legujabb slágerek, tréfák, dalok.

WARIÉTÉ SZERELEM

Gyönyörű filmregény 8 felvonásban.

Kedvező idő esetén az estl előadás a kertben.

1930. augusztus hó 24-én vasárnap d. u. fél 4, 6 és este fél 9 órakor.

Ferkó és a kis kutyus

burleszk vígjáték.

Halál vonat

drama 8 felvonásban.

KÓBOR JANCSI személyes felléptével

Féltékeny bohóc.

Filmszkecs 2 szinpadt és 2 filmésben. Teljesen új műsor.

ETERNIT anyag eladási és tetőfedési vállalat.

ETERNIT PALA CSÖVEK
Kéménytoldók
Zománclapok.

ETERNIT hullámlemez fedések, vízmentesítő falburkolások.

FIGYELEMBE AJÁNLJUK: hogy a régi cseréptetőzetek széleit és gerincét az általunk alkalmazott módszer szerint valódi Eternit palával szegélyezzük. Ez olcsó, szép és feltétlen viharálló. Nem kell meszhabarcossal ragasztani. Javítgatási költség többé nincs!

LEGJOBB A HATSCHKEK FELE

Eternit
PALA ÉS CSŐ

TUDOMÁSUL ADJUK: hogy beázó, rossz háztelőknek felelősség mellett javítását és átfedését olcsón vállalkozunk.

Érdeklődőknek díjmentesen és készséggel állunk rendelkezésre.

CSAK „Eternit” VÉDSZOVAL JELÖLT PALA ÉS CSŐ VALÓDI.
ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33; GYÁR: NYERGESÚJFALU.

Nádfedelű házak átfedését Eternittel

olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett vállaljuk.

ETERNIT UDVAR BAJA, BUDAPESTI-UT TELEFON 290.

„CSEPEL”
kerékpárok főlerakata

BSA Sarolea motorkerékpárok
varrógépek — számológépek.
REMINGTON írógépek.
Fegyver-, lőszer-, löporárusítás.
Szakszerű javítóműhely.

Horváth Vilmos
BAJA, VÖRÖSMARTY UTCA 6. SZ.

PRIMA gázgyári diókoks, porosz diókoks és porosz szobafűtési szenet

nagyban és kicsinyben
leplombált zsákokban

a legelőnyösebb árban, kedvező fizetési feltételek mellett szállít

Grünhut és Társa
BAJA Telefon: 160, 111, 234.

Autó, Motorkerékpár, Motorcsónak és Stabil-motor-tulajdonosok figyelmébe!

Ajánlják nemcsak magánosok, de többek között: Bugatti, Puchművek R. T. Hupmobile, Steyrművek, Norton, Ford, Indián, Ariel-Morgan-Velocette, Magyarország vezérképviselői is a felsőolaj használatát. Ismertetőt, illetve katalógust díjmentesen küld a „Wing Oil” Baja és környéke képviselője

Wing Oil
Fränkel Ignác, Baja
Mechanikai műhely. Bpesti-út 16. sz. Raktár.

Saját gyártmányú
lőszórpaszírozítók, paszírteknők
olcsón kapható
UTRYNÁL.
Erzsébet kir. né. u. 38. Tel. 280.

Saját gyártmányú
lők és uborkagyalu
prima minőségben, olcsón kapható
Utry Pál Fiai
Telefon 280. Alapítás 1895

Értékesítésre a legmagasabb napi áron való eladásra, azonnali elszámolás mellett atveszünk az ország bármely részéből, bármely mennyiségben mindennemű **terményeket, zöldség és főzelékféléit, hüvelyes terményeket, gyümölcsöt, makt, diót, baromfit, tojást, hizó és vágó állatokat**

vásárcsarnoki és fiók elárúító helyeinkre és külföldi exportra. Küldeményekről előzetesen sürgönyileg vagy levélbéli értesítést kérünk.
CONCORDIA TERMELŐ, BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZET
Budapest, József körút 30-32.
Sürgönyeim: Concordia Szövetkezet Budapest József körút 30
Árüküldeményeknél: Vasutállomás Budapest Központi vásárcsarnok. Telefonszám József 376-45. Érdeklődésnél válaszbélyeg.

Tanuló felvétetik
a Corvin-nyomdában.

Ertesítés!

Értesítem a n. é. közönséget és jó barátainkat, hogy 5 nap múlva, azaz július 26-án, a közönség előtt a házam (Mátyás király-ter 10. szám alatt) üzemeltetését újra átvetem és a konyhát, úgy mind eddig is, anyámmal együtt vezetem. Amikor ezt a mélyen tisztelt közönséggel tudatom, ígérem egyúttal, hogy a legjobb dolgokat sütöm és főzöm. A legolcsóbb árakban elvállalok eljegyzéseket és kereszteléseket. Tekintse meg kirakatunkat.

Kiváló tisztelettel
Goldberger Sándor

Mátyás király-ter 10. szám alatt
egy 3 szobás lakás

(Dr. Móder-féle)
előszobával és összes mellékhelyiségekkel, valamint egy **üzlethelyiséggel,** mely áll egy utcai és egy udvari helyiségből, a z o n n a l i b e k ö l t ő z h e t é s s e l **k-i-a-d-ó.**

Érdeklődni lehet: Herschkovits Izidor-nál, Nagybaracska. Telefon 7. A k u l c s dr. Sándor Imre ügyvéd úrnál van.

Lerakatok:

- Wildmann Kálmán, Dezső Gara.
- Liebhauser Lőrinc Vaskút.
- Erdős István Érsekcsanak.
- Kalmár Sámuel Nemesnádudvar.
- Wittner Márton Bácsbokod.
- Kovács János Bátmonostor.

A valódi Hatschek-féle
Eternit
Pala és cső
Könnyű, törhetetlen,
fagy- és tűzmentes.
Főelárúító:
GOLDSCHMIDT LAJOS
utóda,
Zádor Oszkár

A JELLEMŐS LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAG

Eternit
PALA

ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS, KÖZPONTI IRÓDA: BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGESÚJFALU.

Tetőfedési vállalata Baja, Sugovica parton. Telefon 210.